

Bijlage 2: Maatregelen steden en Rijk NO₂ – knelpunten

Amsterdam	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Ingebruikname van Noord/Zuidlijn en daarbij behorende wijziging GVB bus-routes.	Vanaf 22 juli 2018 gaat een groot deel van de busroutes rijden vanaf metrostation Noord i.p.v. Centraal Station. Dit zorgt voor vermindering van busverkeer op de knelpunten.
Elektrificatie buslijnen Connexxion in omgeving van Leidseplein.	Connexxion introduceert vanaf april 2018 de eerste elektrische bussen op regionale lijnen die ook in Amsterdam rijden.
Schone taxistandplaatsen (Leidseplein en Centraal Station).	Vanaf januari 2018 zijn de belangrijkste taxistandplaatsen alleen nog toegankelijk voor schone taxi's. Hiermee wordt taxiverkeer op knelpunten verschoont.
Opheffen calamiteiten-tramhalte Stadhouderskade.	De opheffing van deze calamiteiten-tramhalte (deze halte was een aantal jaren gesitueerd op de Stadhouderskade in het trajectdeel Leidseplein - Overtoom in verband met de grootschalige herinrichtingsoperatie van het Leidseplein) zorgt voor verbeterde doorstroming en minder uitstoot. (NB Zie ook de volgende maatregel – "Optimaliseren laad- en losplek Stadhouderskade.).
Optimaliseren laad- en losplek Stadhouderskade	Optimalisatie van deze laad- en losplek leidt tot verbeterde doorstroming en minder uitstoot.
Mobiliteitsscans voor grote instellingen/bedrijven die gevestigd zijn in omgeving van knelpunten door de Omgevingsdienst.	Grote instellingen/bedrijven worden gevraagd hun mobiliteitsvraagstuk te bekijken. Hierdoor worden zij gestimuleerd hun mobiliteit schoner te organiseren.
Bundelen ophalen bedrijfsafval. Onderzoek naar en uitvoering van gezamenlijk inzamelen van bedrijfsafval in diverse buurten.	Het gezamenlijk bedrijfsafval ophalen leidt tot minder verkeersbewegingen en uitstoot.
Extra aandacht voor realisatie laadpalen EV met effect op knelpunten.	Door hier extra aandacht aan te besteden wordt voorkomen dat beperkte laadcapaciteit de transitie naar elektrisch vervoer afremt.
Touringcar Transitie Plan.	Het Touringcar Transitie Plan vermindert de toegankelijkheid van het centrum voor touringcars en vermindert daarmee tevens de uitstoot.
Duurzaam evenementenbeleid en aanleg evenementenputten.	Vanaf 2020 moeten alle evenementen in Amsterdam uitstootvrij zijn.
Introductie waterstof vuilniswagens.	Met ingang van 1 januari 2019 gaan de eerste waterstof vuilniswagens rijden op de knelpunten. Dit zorgt voor minder diesel-verkeersbewegingen en dus minder uitstoot van luchtverontreinigende stoffen.
Ontwikkelen maatregelen aanleg laadpalen EV op privaat terrein.	Hiermee wordt voorkomen dat beperkte beschikbare laadcapaciteit de transitie naar elektrisch vervoer afremt.
Knip van Woustraat. Herinrichting kruispunt Van Woustraat/Stadhouderskade.	Vermindering van kruisend verkeer op Stadhouderskade bevordert de doorstroming en dat is gunstig voor de luchtkwaliteit. Uitvoering wordt

	verwacht in 2019.
Elektrificatie buslijnen EBS in omgeving van centraal station.	EBS introduceert vanaf september 2018 de eerste elektrische bussen op regionale lijnen die ook in Amsterdam rijden. Dit heeft positief effect op de knelpunten Prins Hendrikkade en Zuidelijke IJ-tunnelmond.
Elektrificatie buslijnen GVB bussempark.	GVB introduceert vanaf 1 januari 2020 eerste elektrische bussen op enkele lijnen in Amsterdam. Deze gaan onder andere rijden op buslijnen op de knelpuntstraten en heeft positief effect op de Prins Hendrikkade en Zuidelijke IJ-tunnelmond.
Knip Prins Hendrik kade.	Vanaf 22 juli 2018 is het niet meer nodig aan zuidkant van Centraal Station van west-oost en vice versa te rijden. Deze verbinding is dan afgesloten en dit leidt tot een significante afname van verkeer op de Prins Hendrikkade en daarmee samenhangende vermindering van de uitstoot van NO ₂ .
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Milieuzone Bestelbus.	Er geldt sinds 1 januari 2017 een milieuzone voor bestelauto's (binnen de ring A10, bezuiden het IJ).
Milieuzone Scooter/brommer	Vanaf 1 januari 2018 geldt er in Amsterdam een milieuzone voor brom- en snorfietzen van 2010 en ouder (binnen de gehele bebouwde kom met uitzondering van landelijk Noord).
Milieuzone Taxi.	Binnen de ring A10 bezuiden het IJ geldt vanaf 1 januari 2018 een milieuzone voor taxi's op diesel.
Milieuzone Touringcar.	Binnen de ring A10 bezuiden het IJ geldt vanaf 1 januari 2018 een milieuzone voor autobussen en touringcars.
Verdubbelaar subsidie elektrische bestelauto's.	Het is mogelijk gemaakt 2 verschillende subsidies te combineren om aanschaf van elektrische bestelbussen te stimuleren.
subsidieregeling voor het aanschaffen van elektrische taxi's ten behoeve van het aanjagen van de transitie naar emissieloos rijden.	Vooraf op de Stadhouderskade kan het gecombineerde effect van de stimulering van elektrische taxi's en de eis van schone taxistandplaatsen oplopen doordat ca. 15% van het verkeer daar taxi's betreft.

Arnhem	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Per 1-1-2019 een milieuzone voor diesel personenwagens.	Besluit genomen door de gemeenteraad op 5 maart 2018. Alleen Euro 4 en hoger worden toegelaten.
Milieuzone Bestelverkeer Diesel Euro 3.	Deze maatregel wordt gecombineerd met de milieuzone personenwagens diesel.
Verder verkennen milieuzone bestelwagens.	Effect op de luchtkwaliteit reeds onderzocht, besluitvorming in de gemeenteraad wordt voor de zomer van 2018 verwacht.
Verder verkennen milieuzone brommers en snorfietzen.	Effect op de luchtkwaliteit reeds onderzocht, besluitvorming in de gemeenteraad wordt voor de

	zomer van 2018 verwacht.
Aanpassingen aan de ring ter hoogte van Roermondsplein.	Roermondsplein ligt aan de centrumring naast het Nieuwe Plein (bijna knelpunt) en op ongeveer 1,5 km afstand van knelpunt Eusebiusbuitensingel en Velperbuitensingel. Betere doorstroming bij Roermondsplein zorgt voor betere doorstroming op gehele centrumring en daardoor voor lagere achtergrondconcentratie voor de binnenstad én lagere concentratie NO2 bij Nieuwe Plein.
Dynamisch verkeersmanagement, dosering buiten de stad.	Onderzoek voor onderbouwing wordt uitgevoerd voor 1-7-2018. Na onderzoek en beoordeling kan de invoering per 1-6-2019 plaatsvinden.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Walstroom Nieuwe Haven.	80% van alle ligplaatsen in Arnhem.
Walstroom Rijnkade.	De realisatie van de walvoorzieningen aan de Rijnkade is gepland voor 1-12-2020.
Aanleg snelfietsroutes.	Routes naar zuid (Nijmegen) en west zijn al aangelegd. Routes naar Oost in voorbereiding (uitvoering 2019-2020).
Flankerende maatregelen: Transferia en Stadsdistributie.	Transferia zijn al in gebruik, maar hebben extra impuls nodig (bebording, busverbinding). Stadsdistributie heeft aantal jaren bestaan, maar nu failliet. Heeft ook nieuwe impuls nodig.
Stimuleren elektrisch vervoer (laadinfra).	Loopt al enkele jaren. Wordt nu naar hoger niveau getild: van vraaggestuurd naar aanbodgestuurd (hiervoor wordt strategisch plan ontwikkeld. Voor uitvoering zijn middelen nodig).

Den Haag	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Lokale maatregelen t.b.v. knelpunt Raamweg.	Herinrichting, groenstructuur, verkeersmanagement.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Sloopregeling voor dieselveertuigen, bromfietsen en snorfietsen.	Subsidieregeling waarbij een subsidietegoed wordt toegekend voor de demontage van een dieselauto, brom- of snorfiets. Het tegoed kan worden besteed aan de aanschaf van een (elektrische)fiets of reizen met het OV.
Stimuleren elektrisch vervoer.	Subsidieregeling waarbij subsidie wordt verstrekt voor de aanschaf van elektrische bestelauto's, taxi's.
Realisatie laadinfrastructuur elektrische voertuigen.	Uitbreiden van de huidige laadinfrastructuur met laadpalen, laadpleinen, snellaadstations. Uitvoeren van innovatieve pilots (smart charging, laadlantaarnpalen, etc).
Minder en schonere houtstook.	Communicatiecampagnes met voorlichting over gezondheidsrisico's en handelingsperspectieven voor gebruikers van open haarden, kachels, barbecues, terrashaarden.

Minder scooters en bromfietsen op fossiele brandstof.	Ondernemerssubsidie voor zakelijke veelrijders voor aanschaf e-scooter, e-fiets, speed pedelec, bakfiets en sloopregeling brommers en snorfietzers (zie punt 2).
Stimuleringsregeling 'Luchtkwaliteit in Haagse wijken'.	Subsidierегeling waarbij bewonersgroepen subsidie kunnen krijgen voor initiatieven die de luchtkwaliteit verbeteren.
Stimuleren fietsgebruik.	Meerjarenprogramma Fiets met diverse maatregelen om het fietsgebruik te stimuleren.
Gevoelige bestemmingenbeleid.	Verminderen van blootstelling kwetsbare groepen aan luchtverontreiniging door regels op te nemen over het bouwen van nieuwe gevoelige bestemmingen aan drukke wegen. Tevens wordt onderzocht hoe de blootstelling kan worden verminderd op bestaande gevoelige bestemmingen door het nemen van locatie-specifieke maatregelen.

Eindhoven	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Praktijkopstelling Vestdijk.	Een combinatie van snelheidsverlaging, wegversmalling en een knip die zorgt voor een verkeersreductie van ca 45% op de knelpuntlocatie. In 2018 en begin 2019 wordt de Vestdijk definitief heringericht volgens dit principe.
Herinrichting Kanaalroutes.	Noodzakelijke aanvulling op de aanpak Vestdijk om verkeer via de oostkant af te kunnen wikkelen.
Tijdelijke aanpassing Westelijke Binnenring conform kader "Eindhoven op Weg" in de ombouwfase van de Vestdijk.	Met een tijdelijke aanpassing van de Westelijke Binnenring tijdens de ombouwfase van de Vestdijk wordt de intensiteit beperkt ten gunste van het versneld oplossen van de luchtkwaliteitsknelpunten.
Onderzoek naar Maatregelen en Effecten Westtangent conform kader "Eindhoven op Weg".	Dit maakt deel uit van het project 'Eindhoven Internationale Knoop XL'.
Onderzoek naar mogelijkheden Capaciteitsuitbreiding Westelijke Ring.	Onderzocht wordt welke maatregelen de capaciteit van de Westelijke Ring het meest dienen.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Snelfietsroute Eindhoven – Helmond.	Verbeterde fietsverbinding om fietsvervoer vanuit Helmond naar Eindhoven te stimuleren.
Netwerkregeling Ring Oost.	Zorgt voor een betere doorstroming op de Ring, waardoor doorgaande verkeer minder van de wegen door het centrum gebruik maakt.
Uitbreiden Elektrisch Busvervoer.	Na de stadsbussen zullen ook de bussen voor streekvervoer vervangen worden door elektrische bussen.
Uitbreiden netwerk Laadpalen.	Extra laadpalen plaatsen.
Opstellen Agenda Emissievrije Mobiliteit.	Onderdeel hiervan vormt de Milieuzone vrachtverkeer, bestelauto's als voorloper hierop, Green Deal, Stedelijke distributie elektrificeren in combinatie met een efficiëntere Stedelijke

	distributie, elektrische taxi's.
--	----------------------------------

's -Hertogenbosch	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Instellen 30 km/uur regime incl. inrichting.	Voor het betreffende wegvak wordt de maximum snelheid verlaagd naar 30 km/uur. Hierdoor wordt de uitstoot minder en de verwachting is dat dit ook leidt tot minder verkeer.
Optimalisatie doorstroming.	Daar waar mogelijk en zinvol wordt de doorstroming op het wegvak verbeterd door verkeersmanagement.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Actieplan Duurzame Mobiliteit.	In het kader van het uitvoeringsprogramma mobiliteit (2018/2019), wordt "Actieplan Duurzame Mobiliteit" opgesteld met daarin nadrukkelijk aandacht voor luchtkwaliteit. Intensivering van elektrisch rijden en schonere en slimmere bevoorrading.
Extra aandacht elektrisch rijden binnenstad (b.v. bij gebiedsontwikkeling en uitrol laadinfrastructuur).	In de Bossche binnenstad vinden diverse ontwikkelingen plaats waaronder de invulling van een voormalig ziekenhuisterrein. In de planvorming zal nadrukkelijk aandacht zijn voor elektrisch rijden.
Inspanningen voor elektrisch rijden krijgen meer accent op de binnenstad gericht.	Onderzocht wordt op welke manier elektrisch rijden kan bijdragen het verbeteren van de luchtkwaliteit in en rondom de binnenstad.

Rotterdam	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Verbod voor vrachtverkeer 's-Gravendijkwal.	Algeheel verbod voor vrachtauto's. Heeft ter plaatse gezorgd voor afname van de NO ₂ concentratie met ruim 2 µg/m ³ . Geen verslechtering opgetreden in omringende gebied. Deel vrachtauto's is 'verdwenen' uit het gebied.
Reconstructie Coolsingel.	Reconstructie naar groene stadsboulevard, met veel meer nadruk op verblijfsfunctie. Passend in het concept Citylounge. Aantal rijstroken wordt gehalveerd, de hoeveelheid wegverkeer zal daardoor zeer sterk afnemen.
Maatregelen ivm gedeeltelijke afsluiting Maastunnel gedurende 2 jaar (2017-2019).	Maatregelen om te zorgen dat verkeer zich anders gaat verdelen over de stad. Daarnaast stimuleren dat waar mogelijk andere vervoerskeuzes worden gemaakt.
Verkennd onderzoek naar mogelijkheden om het aantal verkeersbewegingen binnen de stad structureel te verminderen (Maastunnelcorridor).	Onderzoek naar de mogelijkheden om verkeersstromen blijvend te beperken door de Maastunnelcorridor zonder relevante verslechtering elders in de stad. Op basis van dit onderzoek zullen maatregelen worden gedefinieerd.
Onderzoek naar opzet en haalbaarheid voor een snelle HOV-	Onderzoek naar de haalbaarheid van een sneldienst door Maastunnelcorridor, om de overstap van auto

verbinding (shuttlebus) door de Maastunnelcorridor (past in OV-visie Rotterdam).	naar OV te vergemakkelijken.
Pilot walstroom nabij de binnenstad.	Een pilot voor walstroom voor de zeescheepvaart bij kades in en nabij binnenstedelijk gebied zoals de Parkkade. Met demonstratieprojecten wil het Havenbedrijf samen met de gemeente voor een versnelling zorgen bij de ontwikkeling van (mobiele) walstroom concepten voor zeescheepvaart.
Bouwlogistiek bundelen op basis van verkennend onderzoek.	Om de hoeveelheid bouwverkeer waar mogelijk te beperken en zo te optimaliseren, worden de mogelijkheden voor bundelen van de verschillende bouwstromen onderzocht, samen met geïnteresseerde bedrijven. Realisatie van een zogenaamde multimodale logistieke Hub is onderdeel daarvan, niet alleen om ervaring op te doen naar de logistieke baten (juist ook voor het bedrijfsleven) maar ook om ervaringscijfers onder praktijkomstandigheden te verkrijgen.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Aanleg en verbetering van stedelijke fietsroutes en fietsenstallingen.	Met de Rotterdamse Mobiliteitsagenda gekozen voor verdere versterking van de fietsinfrastructuur. Het aandeel fietsmobiliteit stijgt sterk en meer is wenselijk. Dit wordt opgepakt in het kader van het Fietsplan.
Aanleg infrastructuur voor elektrisch rijden incl. experimenten met deelsystemen, snelladen ed.	Doorzetten en versterken huidig beleid.
Dynamisch Verkeersmanagement (DVM) zowel in de binnenstad als op de ring.	Diverse maatregelen zijn in uitvoering.
Sloop- en premieregeling personen- en bestelauto's.	Succesvolle regeling wordt doorgezet in het jaar 2018. Bijdrage wanneer voertuig voor sloop wordt aangeboden. Extra bijdrage bij aanschaf van elektrische auto.
Uitbreiding milieuzone voor vracht, bestel en personenverkeer (sinds 2016).	De vigerende milieuzone blijft van kracht; deze maatregel is belangrijk binnen het totale pakket maatregelen van de Koersnota Schone Lucht.
Introductie van 55 OV-elektrische bussen, vooral binnen het gebied van de milieuzone vanaf nov. 2019.	Dit is de eerste tranche zoals vastgelegd in de concessie van de RET; na 2019 volgen nog 2 tranches op weg naar een compleet schone busvloot.
Verschoning eigen gemeentelijk wagenpark.	Doorlopende maatregel.
Sloopregeling oude brommers.	Bijdrage bij sloop oude brom- of snorfiets.
Verkenning naar haalbaarheid subsidieregeling elektrische bestelauto's.	Verkenning loopt.
Verschoning van het wagenpark via het stellen van milieueisen aan parkeervergunningen.	Maatregel wordt toegepast voor alle nieuwe vergunningen in Rotterdam.

Verkennd onderzoek naar mogelijkheden voor versnellen invoering 0-emissie Stadslogistiek .	Onderzoek wordt uitgevoerd i.i.g. samen met de transportsector.
Verkennd onderzoek naar versnellen 0-emissie bouwlogistiek.	Onderzoek wordt uitgevoerd i.i.g. samen met de sector.
Onderzoek naar verschoning mobiele werktuigen, ook voor bestaand mobiele werktuigen.	Onderzoek wordt uitgevoerd i.i.g. samen met de sector.
Onderzoek naar elektrificeren personenvervoer over water.	Onderzoek wordt uitgevoerd i.i.g. samen met de sector.

Utrecht	
Lokaal specifieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Verkennen of versnelling mogelijk is van herinrichting Beurskwartier en Lombokplein door middel van mobiliteits-managementcampagne: stimuleren gewenst gedrag, belonen en alternatieven aanbieden om de intensiteiten op de Graadt van Roggenweg omlaag te brengen.	Utrecht onderzoekt voor deze invalroute naar de binnenstad of de door het gemeentebestuur vastgestelde structuurvisie deels versneld opgepakt kan worden, door een mobiliteitsmanagementcampagne uit te voeren om het verkeer over het Westplein en de Graadt van Roggenweg te reduceren en daarmee de concentraties te verlagen. Versnellen van de hele herinrichtingsprocedure is niet haalbaar gebleken. Eind 2017 is de omgevingsvisie Beurskwartier en Lombokplein door de gemeenteraad goedgekeurd (inclusief herinrichting Westplein en Graadt van Roggenweg). Inzet van deze herinrichting is om een aantrekkelijke groene en compacte leefomgeving te creëren die toekomstbestendig is. Bereikbaarheid is hier een breed begrip, met nadruk op fiets en OV. De Graadt van Roggenweg wordt heringericht en er worden maatregelen om het autoverkeer te reduceren en zo de luchtkwaliteit te verbeteren. In de huidige planning start de realisatie in 2021. Dit zou mogelijk versneld kunnen worden zodat vóór 2020 al een effect te verwachten is door een mobiliteitscampagne, vooruitlopend op de herinrichting om gewenste reductie van verkeersintensiteit te realiseren.
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Stimuleren elektrisch rijden.	Doelgroepenbenadering voor stimuleren elektrisch rijden (woon-werkverkeer en zakelijk vervoer).
Uitrol oplaadinfrastructuur en slim laden.	Extra oplaadpalen plaatsen, ook bij bedrijven, waar nu vooral elektrische voertuigen worden aangeschaft.
Raamwerk Zero Emission Stadsdistributie.	Raamwerk ZES 2025 behelst afspraken tussen de gemeente en ondernemers en vervoerders om ervoor te zorgen dat de bevoorrading van de binnenstad in 2025 volledig uitstootvrij is.
(Elektrisch) autodelen.	Door verschillende mobiliteitsmanagement-

	maatregelen wordt (elektrisch) autodelen gestimuleerd (Plan van aanpak autodelen 2018-2020).
Verschonen gemeentelijk wagenpark.	Bij aanschaf van nieuwe voertuigen zoveel mogelijk elektrisch aanschaffen.
Elektrische scheepvaart: verhuur en rondvaart.	Stimuleren van (verhuur van) elektrische recreatie- en rondvaartboten.
Pilots i.h.k.v. MAAS.	Mobility as a Service verder ontwikkelen en stimuleren bij inbreidingslokaties tbv modelshift richting gezonde en duurzame mobiliteit. (bijv. HUB Merwedekanaalzone).
Realisatie waterstofvulpunt.	Vulpunt stimuleert overgang naar waterstofvoertuigen.

Rijk	
Generieke maatregelen	Beschrijving/toelichting
Bronbeleid: De emissienormen voor mobiele machines worden vanaf 2018 gefaseerd aangescherpt.	In 2017 zijn de normen voor 'non-road mobile machinery' aangescherpt. Nieuwe eisen treden vanaf 2018 gefaseerd in werking.
Bronbeleid: De emissienormen voor personen- en bestelauto's worden vanaf 2018 gefaseerd aangescherpt.	De emissienormen voor fijnstof en stikstofoxiden bij personen- en bestelauto's zullen de komende jaren gefaseerd worden aangescherpt. Dit zal betekenen dan nieuwe auto's die worden verkocht lagere emissies zullen hebben.
Bronbeleid: Voor zwaardere voertuigen (vrachtauto's en bussen) zullen de testcycli worden aangescherpt.	Deze aanscherping draagt bij aan praktijkemissies die overeenkomen met de emissies van de officiële typegoedkeuringstest.
Bronbeleid: aangescherpte emissie-eisen voor middelgrote stookinstallaties (2017) en grote stookinstallaties (2021).	Voor middelgrote stookinstallaties zijn per 2017 nieuwe eisen gaan gelden voor de meeste bestaande stookinstallaties. Per 2019 gaan nieuwe eisen ook gelden voor de overige bestaande middelgrote stookinstallaties (namelijk in de offshore en in de glastuinbouw voor zover deze hun CO ₂ extern betrekken). Medio 2019 worden de nieuwe Europese regels (Bref Grote Stookinstallaties) voor de grote stookinstallaties geïmplementeerd in het Activiteitenbesluit. Op onderdelen zal dit een aanscherping betekenen. Eind 2018 is voorhang van het conceptbesluit bij het parlement voorzien. In 2021 moeten de installaties aan de nieuwe eisen voldoen en de vergunningen zonodig zijn aangepast.
Fiscaal: MIA/VAMIL biedt bedrijven een fiscaal voordeel bij investeringen, die zijn opgenomen in de zgn Milieulijst.	De regelingen bevorderen innovatie en marktintroductie van milieuvriendelijke technieken. De Milieulijst bevat een hoofdstuk voor investeringen op het gebied van klimaat en lucht en wordt jaarlijks geactualiseerd.
Fiscaal: MRB-toeslag voor oude vervuilende diesel personen- en	Deze maatregel draagt bij aan een verschoning van het wagenpark in Nederland. Door de toeslag wordt

bestelauto's (zonder affabriek roetfilter).	het onaantrekkelijker om in een ouder dieselveertuig te blijven rijden. De maatregel treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip (onderdeel van het pakket wetsvoorstellen Belastingplan 2019).
Fiscaal: voordeel (opname in MIA/VAMIL-lijst) bij de aanschaf van SCR-katalysatoren voor zware dieselveertuigen vanaf 1 januari 2018.	Deze maatregel draagt bij aan de verschoning van het bestaande wagenpark van zware dieselveertuigen.
Fiscaal: De teruggaafregeling BPM voor taxi's komt te vervallen m.i.v. 1 januari 2020 (onderdeel van het pakket wetsvoorstellen Belastingplan 2019).	Deze maatregel kan de aanschaf van emissievrije taxi's aantrekkelijker maken ten opzichte van conventionele taxi's. De meeste taxi's zijn op dit moment dieselveertuigen.
Subsidie: Via Gemeentefonds € 1 miljoen beschikbaar stellen aan Amsterdam, Utrecht en Rotterdam ten behoeve van een compensatieregeling milieuzone voor bestelauto's.	Subsidie mogelijk voor de aanschaf van elektrische bestelauto's in gemeenten met een milieuzone of aangrenzende gemeenten. Hiermee wordt de verschoning van het wagenpark gestimuleerd. Middelen zijn via Mei-circulaire in 2018 beschikbaar gesteld.
Regelgeving: Invoeren van de mogelijkheid voor gemeenten tot het invoeren van gedifferentieerde parkeertarieven voor emissieloze voertuigen (2021).	Overeenkomstig het Regeerakkoord. Hiervoor moet de Gemeentewet gewijzigd worden. Voorbereidingen hiertoe zijn inmiddels in gang gezet.
Regelgeving/afspraken: Harmonisatie toegangsregime milieuzones conform regeerakkoord.	Bij aanscherping is er een positief effect op de luchtkwaliteit.
Onderzoek: Verkenning naar de mogelijkheden voor een landelijk masterplan zero emissie bestelvoertuigen en om extra middelen beschikbaar te maken in het kader van de Green Deal Zero Emissie Stadslogistiek voor de ondersteuning van gemeenten en bedrijfsleven bij het versnellen en opschalen van Zero emissie stadslogistiek.	Extra middelen voor de ondersteuning van gemeenten en bedrijfsleven bij het versnellen en opschalen van Zero emissie stadslogistiek. Zowel bij gemeenten als bedrijfsleven wordt de urgentie gevoeld voor schone stadslogistiek. Rijk wil hier actief aan bijdragen.
Onderzoek: Onderzoek in Europees verband naar de beschikbaarheid van de software update voor Nederlandse dieselveertuigen.	Gaat om een vrijwillige update die leidt tot lagere emissies onder normale rij-omstandigheden. Onderzoek moet uitwijzen welke reductie daarmee kan worden bereikt.
Onderzoek: Onderzoek naar verdwijnend verkeer in steden die daar interesse in hebben met bepaling van vervolgstappen.	Onderzocht kan worden waar het verkeer blijft bij omleidingen en/of afsluitingen van wegen. Vaak blijkt dat zo'n 10 % verdwijnt: vandaar de term 'vanishing-traffic'. Vervolgonderzoek kan gedaan worden richting gedrag: wanneer stapt men over op de fiets of OV? En welke overwegingen spelen daarbij een rol? Op verzoek van steden kan vervolgonderzoek worden gedaan.

Onderzoek: Mogelijkheden verkennen voor een landelijk masterplan zero emissie bestelvoertuigen.	Bestelauto's maken een groot deel uit van het wagenpark en rijden vrijwel allemaal op diesel. Potentie van zero emissie bestelwagen is echter groot. Masterplan moet ontwikkeling richting zero emissie een push geven.
Onderzoek: Opties verkennen voor het stimuleren van schonere mobiele werktuigen via aanbestedingen van de overheid.	Mobiele werktuigen zijn vooralsnog hoofdzakelijk diesel-aangedreven. Er zijn echter schonere opties mogelijk. Overheid kan het gebruik daarvan stimuleren via de eigen aanbestedingen.
Locatiespecifieke maatregelen	
Onderzoek: Verkenning mogelijkheden uitbreiding walstroomcapaciteit in Nederlandse zeehavens.	Uitbreiding walstroomcapaciteit in de zeehavens draagt bij aan reductie CO ₂ en NO ₂ in stedelijk gebied. Verkenning haalbaarheid extra walstroomfaciliteiten, waaronder mobiele voorzieningen.